

Valtuutettu Kalle Huuskon ja 20 muun valtuutetun aloite yliopistokeskuksen perustamisesta Kemiin

Elinvoimalautakunta 15.12.2021 § 28

Kaupunginvaltuusto 31.05.2021 § 67

Valtuutettu Kalle Huusko esitti seuraavan aloitteen:

Kemin sosialidemokraattisen valtuustoryhmän aloite yliopistokeskuksen perustamisesta Kemiin

Kemin kaupungin opetustarjonta kaipaa ammattikorkeakouluopintojen rinnalle mahdollisuuden opiskella yliopistossa. Mikäli nuori haluaa akateemisen koulutuksen, tarkoittaa se valitettavasti aina muuttamista pois kotikaupungistaan, koska yliopistopintoja ei ole Kemissä tarjolla. Yliopistokeskuksen perustaminen mahdollistaisi useamman nuoren pysymisen kotikaupungissaan ja lisäisi näin ollen Kemin elinvoimaisuutta. Etäopiskelu jatkaa vahvaa kasvuaan koulumaailmassa tukien opiskelua yliopistokeskuksessa. Kemi sijaitsee maantieteellisesti keskellä Oulun, Rovaniemen ja Luulajan yliopistoja. Kemissä on myös toteutumassa yksi Euroopan suurimmista metsäteollisuuden investoinneista, joten korkeasti koulutetun väestön tarve säilynee alueellamme jatkossakin korkeana. Yliopistokeskuksia löytyy mm. Kajaanista ja Kokkolasta.

Kemin sosialidemokraattinen valtuustoryhmä esittää, että Kemissä aloitetaan suunnittelu yliopistokeskuksen perustamiseksi.

Kemissä 30.05.2021
Kalle Huusko

Päätös KV 31.5.2021:

Aloite lähetettiin kaupunginhallitukselle tarvittavia toimenpiteitä varten.

Kaupunginhallitus 21.06.2021 § 259

Ehdotus KJ Ruotsalainen:

Kaupunginhallitus lähettää aloitteen elinvoimalautakunnalle valmistelua varten.

Päätös KH 21.6.2021:

Kaupunginhallitus hyväksyi päätösehdotuksen.

Valmistelu

Elinvoimajohtaja Mervi Nikander, puh. 040 480 1067 ja
elinkeinopäällikkö Hanna Alila, puh. 040 537 6261

Yliopistokeskukset ovat yliopistolakiin perustuva yliopistojen yhteistyömuoto. Keskukset täydentävät Suomen yliopistokenttää niillä alueilla, joilla ei ole omaa yliopistoa ja kokoavat alueillaan toimivan yliopistollisen toiminnan. Yhteistyöhön osallistuvat usein myös alueen ammattikorkeakoulut, kunnat ja maakuntaliitto. Eri yksiköt toimivat alueen näkökulmasta yhtenäisenä kokonaisuutena. Yliopistokeskukset perustettiin

vuonna 2004 ja Suomessa on kuusi yliopistokeskusta. Nykyisten yliopistokeskusten perustamisen jälkeen opetus- ja kulttuuriministeriö ei ole hyväksynyt uusia yliopistokeskuksia.

Yliopistotoimintaa on ollut Kemissä. Alueella toimi Oulun ja Lapin yliopiston yhteinen Meri-Lappi Instituutti, joka lakkautettiin v. 2008. Tällä hetkellä Lapin korkeakoulukonserni tarjoaa Kemissä Lapin ammattikorkeakoulussa opetus- ja TKI-toimintaa.

Elinvoimatoimiala katsoo, että yliopistokeskuksen valmistelutyölle ja saamiselle Kemiin ei ole edellytyksiä. Yliopistojen mahdollistama opetus- ja TKI-toiminta vaatii alueen taloudellista panostusta. Kemin Digipolis Oy tekee kiinteää yhteistyötä Oulun yliopiston ja Aalto-yliopiston kanssa. Osana Kemin äkillisen rakennemuutoksen kehittämissuunnitelmaa ja ÄRM-työtä Lapin yliopiston on toteuttamassa yliopistollista toimintaa Kemissä. ÄRM-työ mahdollistaa myös muun yliopistotoiminnan alueella. ÄRM-työn edetessä on mahdollista tarkastella Lapin korkeakoulukonsernin tarjontaa Kemissä.

Esittelijä	Elinvoimajohtaja Mervi Nikander
Päätösehdotus	Elinvoimalautakunta päättää lähettää edellä esitetyn lausuntona kaupunginhallitukselle.
Päätös	Elinvoimalautakunta päätti palauttaa aloitteen elinvoimatoimialan käsittelyyn kuntayhteistyömahdollisuuden ja opetus- ja kulttuuriministeriön lausunnon selvittämiseksi.

Elinvoimalautakunta 22.02.2023 § 16

Valmistelu	Elinkeinopäällikkö Hanna Alila, puh. 040 537 6261
-------------------	---

Yliopistolain (24.7.2009/558 § 27) mukaan yliopistoilla voi olla toisten yliopistojen kanssa yliopistokeskuksia tai muita yhteisiä yksiköitä sekä yhteisiä yksiköitä ammattikorkeakoulujen, tutkimuslaitosten tai muiden julkisten taikka yksityisten yhteisöjen tai säätiöiden kanssa. Yliopistokeskuksen vuosittaiset koordinaatiokustannukset ovat arviolta 700 000 €. Tämän lisäksi tulee koulutukseen ja muuhun toimintaan liittyvät kustannukset. Opetus- ja kulttuuriministeriö ei antanut lausuntoa yliopistokeskuksen perustamisesta. Ammattikorkeakoulutoiminta nähdään vahvempana alueellisena vetovoimatekijänä.

Alueellista yhteistyötä Lapin ammattikorkeakoulun, Lapin yliopiston ja Oulun yliopiston kanssa tulee tehdä systemaattisesti. Nykyisillä korkeakoulutoimijoilla on linkki kemiläiseen työelämään, jota tulee vahvistaa tuomalla entistä enemmän esille opiskelijoille opinnäytetyöaiheita, harjoittelu- ja kesätyöpaikkoja ja tehdä alumnityötä. Tämä toimintamalli tulee sitoa osaksi oppilaitosten kanssa tehtyä kumppanuussopimusta, jotta varmistetaan Kemin houkuttelevuus opiskelija työskentelypaikkakuntana sekä osaavan työvoiman saatavuus. Elinvoimatoimiala katsoo, että yliopistokeskuksen perustaminen Kemiin ei ole etenemisvaihtoehto korkeakoulu yhteistyössä.

Esittelijä	Elinvoimajohtaja Kimmo Heikka
-------------------	-------------------------------

Päätösehdotus Elinvoimalautakunta päättää lähettää edellä esitetyn lausuntona kaupunginhallitukselle.

Päätös Elinvoimalautakunta päätti lähettää edellä esitetyn lausuntona kaupunginhallitukselle.

Kaupunginhallitus 12.04.2023 § 123
801/12.00.02/2021

Esittelijä Kaupunginjohtaja Matti Ruotsalainen

Elinvoimalautakunta on käsitellyt asiaa ja ollut asiasta yhteydessä myös Opetus- ja kulttuuriministeriöön asiasta. Aloitteessa toivottu yliopistokeskuksen suunnittelu ei kuitenkaan toteudu pelkästään yksittäisen kunnan tahtotilan perusteella vaan siihen tarvitaan laajempi yhteistyö myös koulutuksen järjestäjien kanssa. Toiseksi koulutuksen järjestämiselle tulee olla selkeä tarve, jota nykyinen opetustarjonta ei täytä sekä opetuksenjärjestäjän intressi opetuksen järjestämiseen uudella tavalla, laajentaen opetuksen järjestäjän omaa toimintaa.

Toisekseen Meri-Lapin alueelta korkeakouluopiskelijat hakeutuvat laajalti opiskelemaan muille paikkakunnille ja olisi perusteltua tarkastella vähentyisikö liikehdintä, mikäli myös alueella olisi nykyistä laajempia koulutusmahdollisuuksia tarjolla. Toisaalta opiskelijoiden liikkuvuus on ollut laajaa myös niiltä paikkakunnilta, joissa on hyvin laaja tarjonta jo vanhastaan olemassa.

Koulutuksen tarve tulee perustua elinkeinotoiminnan tarpeisiin, joihin ei nykyisen toiminnan ja tarjonnan puitteissa täysin vastata. Koulutuksen käynnistäminen vaatii myös riittävän hakijapotentiaaliin. Yliopistokeskuksia ei ole perustettu vuosiin ja on epätodennäköistä, että sellaisen kehittämiseksi olisi enää edellytyksiä. Koko korkeakoulukenttä on kuitenkin murroksen äärellä, jossa suosituimmat hakulinjat ovat ammattikorkeakoulujen puolella olleet monimuotokokonaisuuksia. Yliopistoissa keskitytään enemmän tiedekuntien opintokokonaisuuksiin.

Korkeakoulujen kehittymisen ja kehittämisen osalta on keskeinen haaste korkeakouluverkoston rahoituksen haasteet. Rahoitushaaste ei ole tulevallakaan hallituskaudella ainakaan helpottumassa, vaikka korkeakoulutettujen osuutta ikäluokista pyritään nostamaan edelleen, mikä osittain toteutunee ikäluokkien volyymin pienentyessä. Se ei kuitenkaan poista korkeakoulurahoitusjärjestelmän rahoitusperusteiden ja -mittareiden ohjaavaa haastetta sopeutua koulutuksen tarpeen kehityksen haasteisiin. Rahoituksen osalta tulevat vuodet edellyttävät korkeakoulujen osalta arviointia koulutuksen toteuttamisesta ja koulutuksen laajuudesta ja profiloitumisesta, tämä edellyttäneee yhteistyön tiivistämistä.

Kemin ja Meri-Lapin osalta voidaan todeta, että Lapin korkeakoulukonserni tarjoaa Lapin alueella varsin kattavaa opetusta alueen tarpeisiin. On hyvä kuitenkin huomioida, että nykyinen Kemin kampus ja kehitysyhtiö

Digipoloksen luoma ekosysteemi tuottaa yhdessä todella potentiaalisen monikampuksen, jonka toiminnallista kokonaisuutta voidaan laajentaa. Yhtenä vaihtoehtona tässä tarkastelussa voisi olla perusteltua selvittää millä toiminta/koulutusmuodolla saadaan lokalisoitua yliopisto-opintoja Kemiin vaikuttavuusalueena koko Meri-Lappi. Tällä hetkellä keskeisin muoto on ollut kohdennetut diplomi-insinööriopinnot, jonka volyymi on kuitenkin varsin vähäistä ja ryhmäkoko pieni.

Opetustarjonnanlaajentamisen osalta olisi tarpeen selvittää, missä määrin Lapin korkeakoulukonserni ja esim. Oulun tai jonkun muun yliopiston kehittämisintresseissä, olisi järjestää oppimisalusta Lapin ammattikorkeakoulun kampukselle Kemiin ja siten mahdollistaa opiskelijoille yliopisto-opintojen suorittamista Lapin korkeakoulukonsernin Kemin kampuksella nykyistä laajemmin.

Keskeistä olisi nimenomaisesti selvittää yliopistotason yhteistyön rakenteen muodostamista ja kehittämistä siten, joka palvelisi myös ammattikorkeakoulun opiskelijoiden opintopolkuja ja yhteisen opintotarjonnan kehittämistä. Tällöin myös opetuksenjärjestäjällä olisi mahdollisuus kehittää omaa koulutustarjontaa laajemmalle kiristyvissä talouspaineissa. Yksi keskeinen näkökulma olisi tarjota tätä kehittämismahdollisuutta Lapin ammattikorkeakoulun ja esim. Oulun yliopiston yhteistyönä, koska Pohjoisten korkeakoulujen opetustarjonta täydentää toisiaan. Tämä edellyttää kuitenkin molempien toimijoiden kiinnostusta ja intressiä ko. kehittämistyötä kohtaan.

Tätä selvitystyötä ei ole edellytyksiä tehdä kaupungin omin voimin vaan edellyttää sekä henkilö, että talousresursseja. Prosessin edistämiseksi on tarpeen ensinnäkin selvittää rahoitusmahdollisuudet selvitys- ja prosessityölle sekä resurssoida siihen henkilö käymään korkeakoulujen kanssa taustakeskustelut mitkä ovat eri toimijoiden intressit kehittää tämän tyyppistä jalkautuvaa toimintaa yhteistyössä opiskelukokonaisuuksien kehittämiseksi.

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää, että asiassa käynnistetään valmistelutyö tämän hankkeen toteuttamiseksi ja tutkimaan rahoitusmahdollisuudet sen käynnistämiseksi. Selvitystyön omarahoitusosuus esitetään lisättäväksi kaupungintalousarvioon seuraavan lisätalousarvion yhteydessä. Kaupunginhallitus lähettää edellä esitetyn lausuntona kaupunginvaltuustolle vastauksena Kalle Huuskon ja 20 muun valtuutetun aloitteeseen yliopistokeskuksen perustamisesta Kemiin.

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, että asiassa käynnistetään valmistelutyö tämän hankkeen toteuttamiseksi ja tutkimaan rahoitusmahdollisuudet sen käynnistämiseksi. Selvitystyön omarahoitusosuus esitetään lisättäväksi kaupungintalousarvioon seuraavan lisätalousarvion yhteydessä. Kaupunginhallitus lähettää edellä esitetyn lausuntona kaupunginvaltuustolle vastauksena Kalle Huuskon ja 20 muun valtuutetun aloitteeseen yliopistokeskuksen perustamisesta Kemiin. Asian valmistelun tilanne tuodaan tiedoksi lokakuun loppuun mennessä.